

Plenum

Onsdag 13.4.2016 kl. 13.59—15.58

6. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av landsvägslagen och banlagen samt vissa lagar som hör samman med dem

Regeringens proposition RP 49/2016 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Mauri Pekkarinen: Ärende 6 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till kommunikationsutskottet.

Debatt

15.15 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys tuo useita hyviä muutoksia. Maantielain ja ratalain muutoksilla mahdollistetaan nykyistä laajemmin myös talousarviorahoituksen ulkopuolisen rahoituksen käyttö tie- ja ratahankkeiden toteuttamiseksi. Lisäksi mahdollistetaan tien- tai radanpitäjän osallistuminen muun kuin maantie- tai rataverkon rahoitukseen erityisistä syistä, kun toimenpiteellä on liityntä tien- tai radanpitäjän tehtäviin. Sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamisesta tiealueille siirryttäisiin ilmoitusmenettelyyn eräissä tilanteissa ja niin edelleen. Tienvarsimainosten ja ilmoitusten asettamisessa siirryttäisiin ilmoitusmenettelyyn ja mainosten ja ilmoitusten asettamisedellytyksiä kevennetään.

Kokonaisuudessaan tämä esitys on jälleen erinomainen osoitus siitä, että kun johonkin asiaan paneudutaan huolella, niin monenlaisia turhia, vanhanaikaisiakin säännöksiä voidaan helposti purkaa. Tämä on taas näitä hallituksen kärkihankkeita, joita voi ilolla tervehdittää. Ne sujuvoittavat elämää, keventävät hallintoa ja tulevat myös vähentämään byrokratiata monella eri tavalla.

15.17 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin edustaja Laukkasen puheenvuoroon voi yhtyä: tässä lakikokonaisuudessa on myönteisiä elementtejä, kaksikin kokonaisuutta. Todellakin tämä, että rata- ja tiehankkeisiin voidaan etsiä ja saada rahoitusta perinteisen budjettirahan ulkopuolelta helpommin, on erittäin tärkeää tulevaisuudessa, kun meidän on saatava kuitenkin kannattavia liikenneinvestointeja eri puolilla maata liikelle ja löydettävä siihen uusia innovatiivisia välineitä.

Mutta, puhemies, varsinaisesti haluan kiinnittää huomiota tähän lakiesityksen toiseen osaan, siihen, että tässä nyt esitys helpottaa yritysten, erilaisten tapahtumien järjestäjien, ihmisten mahdollisuutta mainostaa tienvarsilla erilaisia tapahtumia, siis helpottaen yritysten toimintaa, helpottaen kansalaisten arkea. Tämähän on nimenomaan tavoite hallituksen normien sujuvoittamishankkeessa, josta täällä muuten joka päivä nykyisin hallitus tuo esityksiä, joilla tämä hanke etenee. Nykyisen lain yleinen kieltö tienvarsimainosten ja ilmoi-

Punkt i protokollet PR 37/2016 rd

tusten asettamiselle on rajoittanut tarpeettomastikin erityisesti harvaan asutun seudun yrittäjien mahdollisuuksia mainostaa tuotteitaan tai palveluitaan.

Tienvarsimainonnassa riittää siis jatkossa ilmoitus. Kun vaikka esimerkiksi häätalaisuutta järjestetään, niin ei tarvitse ilmoittaa siitä enää lainkaan, eli tämäkin riesa poistuu. Liikenneturvallisuutta mielestäni lakiesitys ei kuitenkaan tule heikentämään, koska Liikennevirasto tulee antamaan selkeän ohjeen mainosten muotoon, sisältöön ja sijaintiin nähden. Tällä tietenkin turvataan myöskin päätösten yhdenvertaisuus. Mainostaminen mahdollistetaan myös valta- ja moottoriteiden varsilla turvallisuudesta tinkimättä. Tilapäisten mainosten ja ilmoitusten kohdalla on esiintynyt epäselvyyttä myöskin vaadittavista luvista ja ilmoituksista. Tienvarsimainontaa ja ilmoittelua koskevaa sääntelyä ehdotetaan todella muutettavaksi siten, että voimassa olevaan lakiin sisältyvä lähtökohtainen ulkomainosten asettamisen kielto poistetaan laista ja mainosten ja ilmoitusten asettamisessa siirryttäisiin ilmoitusmenettelyyn. Tässä tietenkin digitalisaatio auttaa: sähköposti on keksitty, ja sitä voidaan käyttää, ja se helpottaa kansalaisten arkea. Ilmoitusmenettelyssä ei enää voimassa olevien säännösten edellyttämällä tavalla arvioitaisi mainosten tarpeellisuutta liikenteen ja matkailun kannalta, vaan ilmoitusten ja mainosten asettamisen rajoitukset perustuvat yksinomaan liikenneturvallisuus-, tienpito- ja ympäristönäkökohtiin.

Tilapäisestä tapahtumailmoittelusta tai myöskin vaaleja tai kansanäänestystä koskevasa ilmoittelusta ei vaadittaisi enää erillistä ilmoitusta, eli kun maakuntavaalit ja kunnallisvaalit tulevat, niin jos kollegat haluavat laittaa kuviaan tienvarsille ja puihin, niin se helpottuu. Minun kuvaani sinne ei enää kannata laittaa. Ilmoitusmenettelyyn siirtyminen tienvarsimainosten, ilmoitusten sekä eräiden sähkö- ja telekaapeliin sijoittamisessa vähentää yritysten hallinnollista taakkaa myöskin sekä samalla tietysti yritysten kustannuksia. Siirtymäaikana vuoden 2019 loppuun mennessä toimijoille, joilla on toistaiseksi voimassa olevina myönnettyjä tienvarsimainonnan poikkeuslupia, voi kuitenkin aiheuttaa kustannuksia siirtymäsäännöksen edellyttämien uuden sääntelyn mukaisten ilmoitusten tekeminen. Esiitetty siirtymäaika on pitkä, jotta toimijoille ei aiheudu kohtuuttomia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

Arvoisa puhemies! Toivon, että valiokunnassa tämä saa ripeän käsittelyn ja katsotaan todella käytännönläheisestä näkökulmasta, millä tavalla voidaan ihmisten arkea helpottaa ja yritystoimintaa edistää eri puolilla maailmaa ja erityisesti myöskin tuolla haja-asutusalueilla.

15.22 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Olen erittäin kiitollinen siitä, että tämä laki on saatu nytten tälle vaiheelle. Olen kotoisin Sodankylästä. Siellä alueella Sodankylän Raudanjoella Seipäjärvientien varressa olevat yrittäjät ovat tehneet valtavasti töitä tämän asian eteen. Siellä on muun muassa potkuriparkki, joka on joutunut sen potkurinsa poistamaan näkösalta, ja heidän pienet lappusensa, mainoksensa ovat jatkuvasti olleet esillä, että saavatko ne olla siinä vai eivätkö saa olla, ja ne on poistettu ja poistettu ja poistettu aina uudestaan. Tämä on ollut täysin käsittämätöntä ja järjetöntä. Nyt heidän toimintansa on tämän jälkeen järkevää. Silläkin alueella, mistä minä olen, tosiaankaan ei sitä yritystoimintaa eikä asutusta niin kovin paljoa ole, ja kyllähän ne pienet, vähäiset mainokset, mitä tienlaidassa sattuu olemaan, ovat ohikulkijoille vain semmoinen mukava piriste, että minäkin siellä on olemassa. Eli kiitos tästä esityksestä, ja varmasti me valiokunnassa tulemme tätä sitten hyvällä mielellä viemään eteenpäin.

Punkt i protokollet PR 37/2016 rd

Tosin valiokunnassa me varmasti tulemme myöskin huolehtimaan siitä, että tässä asiassa huomioidaan, ettei liikenneturvallisuus tule vaarantumaan ja ettei tässä kuitenkaan rakenneta ylimääräistä byrokratiaa, sillä tämä esityshän on byrokratian purkua jos mikä elikkä sitä tarpeettoman, turhan byrokratian hoitamista. Toivottavasti tämä saadaan nytten hoitumaan järkevällä tavalla eteenpäin ja saamme ne pienetkin kohdat sieltä vielä estettyä, ettei vain vahingossa joku ylimääräinen säädös jää sinne sisälle.

Muita Lapin matkailun kannalta hyviä asioita on myöskin tämä rataliikenteeseen liittyvä asia, elikkä esimerkiksi moottorikelkoilla ei ole tällä hetkellä käytännössä pystynyt ylittämään rataverkkoa juuri mistään paikasta. Nytten tämä lakiesitys antaa mahdollisuuden siihen, että pystytään ylittämään rata-alueita. Tosin tässäkin asiassa on huomioitava turvallisuus ja muut vastaavat alueen asiat, mutta saamme järkevää toimintaa nyt sitten käytännön tämän mukaisesti.

Ja emmehän me kyllä nyt sitten varmasti pane pahaksemme, vaikka niitä vaalimainoksiakin saa jatkossa laittaa järkevämmiin, parempiin, helpompiin, ettei niistäkään tarvitse alkaa tyhjiä selittelemään. Hyvä on, jos sinne tulee ohjeistuksiin myöskin se, mikä on järkevä tapa, ja on hyvä, että sieltä on tulossa ohjeistuksia sijainnista ja sisällöstä. Uskon, että kyllä suomalaiset hyvien tapojen mukaan nämä asiat tulevat jatkossakin hoitamaan.

15.25 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Tällä esityksellä on tarkoitus todellakin yhdenmukaistaa maantielain ja ratalain säännöksiä ja lakien kirjaustapaa. Maantielain ja ratalain muutoksella mahdollistettaisiin nykyistä laajemmin myös talousarviorahoituksen ulkopuolisen rahoituksen käyttö tie- ja ratakankkeiden toteuttamiseksi. Lisäksi mahdollistettaisiin tien- tai radanpitäjän osallistuminen muun kuin maantie- ja rataverkon rahoitukseen erityisistä syistä, kun toimenpiteellä on liityntä tien- tai radanpitäjän tehtäviin. Sitten myös tämä, että "sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamisessa tiealueelle siirryttäisiin ilmoitusmenettelyyn eräissä tilanteissa", on ihan tervetullut muutos. Kaiken kaikkiaan on kannatettavaa, että lakeja ja säännöksiä yleis-, tie- ja ratasuunnitelmien voimassaoloajasta yhdenmukaistettaisiin, ja kaikki tämäntyyppiset ratkaisut, joita tehdään normien purun nimissä niin, että se ei tuo lisää kustannuksia eikä ympäristölle haittaa, ovat aina hyväksi, ja siitä pitää antaa hallitukselle kiitosta.

Vuodelta 2014 lähtöisin oleva uudistus on käynyt nyt kahdella lausuntokierroksella, ja lausuntoja on kertynyt niinkin paljon kuin 80. Nämä kommentit ovat olleet pääsääntöisesti hyvin positiivisia, mutta ongelmia yksityiskohdissa on löydetty myös aika monessakin lausunnossa. Minä itse koen, että tässä on kyseessä aika laaja lakipaketti, jonka vaikutuksia on arvioitava huolellisesti meillä liikenne- ja viestintävaliokunnan valiokuntakäsittelyssä. Liikennevirastolle nyt siirrettävän julkisen toimivallanhan tulisi olla kuitenkin teknisluonteista ja tarkkaan määriteltyä. Perustuslailliselta kannalta on haastavaa, kuinka paljon harkintavaltaa voidaan siirtää samalla, kun varmistetaan hyvän hallintotavan mukainen käsittely valitusoikeuksineen, ja itse haluan kyllä myös korostaa ainakin vielä tänä päivänä sitä, että liikenneväylien rahoituksen on oltava lähtökohtaisesti talousarviopohjaista, joskin kaikki uudet innovaatiot ja rahoituskanavat, joita pystytään tänä päivänä käyttämään ja tulevana vuosina hyödyntämään, ovat varsin tervetulleita ja ne pitää hyödyntää.

Sitten vielä tässä tienvarsimainonnan kiellon purkamisessa on korostettu (Puhemies koputtaa) turvallisuusnäkökohtia ja todettu, ettei siitä saa muodostua ympäristöhaittaa. Epäilyksiä on kuitenkin noussut kulttuurimaisemien kohtalosta näitä lausuntoja lukiessa, (Pu-

Punkt i protokollet PR 37/2016 rd

hemies koputtaa) ja tähän pitää myös valiokuntatyössä pystyä paneutumaan ja kiinnittämään huomiota.

15.27 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys on mielestäni erittäin hyvä ja kannatettava. Se purkaa turhaa byrokratiaa, mikä on hallituksen iso linja ollut koko tämän vaalikauden ajan. Se, että uusi maantie- ja ratalaki mahdollistaa nykyistä laajemman talousarviorahoituksen ulkopuolisen rahoituksen käytön tie- ja ratahankkeisiin, on erittäin tervetullutta. Meillä on tieverkon ja rataverkon osalta paljon rakentamistarpeita, ja on hyvä, että monipuolistetaan rahoitusmahdollisuuksia. Se on tervetullut muutos.

Myös erittäin hyvä muutos on se, että sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamisessa päästään ilmoitusmenettelyyn. Voin kokemuksesta kertoa, että kun Ilomantsiin, kotikuntaani, rakennetaan näinä päivinä — tai oikeastaan tulevana kesänä valmistuu — koko kunnan kattava valokuituverkko, niin uskokaa tai älkää, hyvät edustajakollegat, se, että valokuitukaapelin veto radan ali tietyissä paikoissa taikka sitten maantien varteen tai siltojen hyväksikäyttö, kun vedetään kaapeleita kahden kylän välille, näiden kaapelien sijoittaminen ja lupien saaminen, oli aivan käsittämättömän vaikeaa. Koneet saattoivat joutua odottamaan kahdeksan kuukautta lupaa yhdeltä insinööriltä, joka istuu Tampereen toimistolla. Kahdeksan kuukautta seisoivat paperit hänen pöydällään, sitten tuli lupa, että saat sinä sen 200 metriä kaapelia sen tien viereen kaivaa. Eihän siinä ole minkäänäköistä järkeä. Se edustaa tsaarinajan hallintoa. Nykyisen digitaalisen ajan myötä hyödynnämme ilmoitusvelvollisuutta — ilmoitetaan, että kaapeli tulee tuonne, suunnitelmat on nämä ja tehdään hommat pois. Sillä säästetään rahaa miljoonia vuosittain. On äärimmäisen tärkeää se, että tällaisiin menettelyihin turvaudutaan yhä enemmän, lopetetaan turha byrokratia ja keskitytään työnteekoon.

Arvoisa puhemies! Lopuksi tästä erilaisten kylttien ja ilmoitusten laittamisesta teiden varsille: kotikuntani Ilomantsin ja myös Pohjois-Karjalan maakunnan osalta olemme tehneet muutamia hakemuksia tuonne, että saataisiin tiettyjä kylttejä pystytettyä teiden varsille esimerkiksi matkailutarkoituksiin. Niiden pystyttäminen on ollut vaikeaa, mutta nyt tästäkin asiasta päästään irti.

15.29 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä asia, vaikka tämä voi tuntua pieneltä asialta. Siinä mielessä tämä on hallitusohjelman kärkihanke, että säädöksiä sujuvoitetaan ja kevennetään hallinnollista taakkaa.

Tuo tienvarsimainonnan joustavoittaminen on minusta erittäin tärkeää. Eräskin tunnettu huvi- ja leikkipuisto joutui odottamaan kuukausia, melkein vuosia, että sai virallisen mainoksensa tuonne moottoritien varteen. Olen ihan samaa mieltä kuin edustaja Maijala, että muun muassa Lapissa ja muilla matkailualueilla on tärkeää, että saadaan nämä ilmoitukset niin, että ihmiset tietävät, mitä tapahtuu. Totta kai liikenneturvallisuutta täytyy noudattaa. Emme me voi sellaista julisteviidakkoa tehdä kuin esimerkiksi USA:ssa on ollut, ja totta kai myös valitusoikeus täytyy ottaa huomioon silloin, jos jollakin on kovasti tähän vastaan panemista.

Sähkö- ja telekaapelien sijoittamisessa tiealueille tosiaan siirrytään ilmoitusmenettelyyn. Se on hyvä asia eräissä tilanteissa, ja todellakin kevennetään tällä tavalla tätä menettelyä. Toki siinäkin pitää varovaisuutta ja turvallisuutta noudattaa.

Punkt i protokollet PR 37/2016 rd

15.30 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Liikennehankkeiden uusia rahoitusmalleja on pohdittu pitkään, ja viime kaudella oli parlamentaarinen korjaustyöryhmä, joka myös esitti omia mallejaan. Siltä osin on hyvä ja erinomaista, kun tämä lainsäädännön muutos nyt sitten edesauttaa sitä, että uusia muotoja löydetään. Vaikka on perusteet sille, että isotkin hankkeet on budjetin kautta rahoitettu, niin on kuitenkin ajateltava niinkin, että ne hankkeet palvelevat vuosikymmeniä eteenpäin ja siksi niihin voidaan käyttää muutakin kuin vuotuista budjettirahoitusta. Näitä malleja on hallituksen syytä edistää ja mahdollisimman nopeasti, ja varmasti niin tapahtuukin.

Mitä sitten tulee tähän normien purkuun tämän esityksen osalta ja sitä kautta byrokratian purkuun, niin muistelen, että kun eduskuntaan 28 tai 29 vuotta sitten tulin, niin jo silloin hallitusohjelmaan kirjoitettiin normien purku, byrokratiatalkoot, ja varmaan sitä ennenkin ja sen jälkeen lähes jokaiseen hallitusohjelmaan. Nyt on ilolla todettava, että hallitus on tässä menossa eteenpäin — edellisen hallituksen työn pohjalta, mutta kuitenkin tämä on meillä nyt käsittelyssä. Tässä siirrytään ilmoitusmenettelyyn monissa asioissa, ja se on erittäin hyvä. Tämä palvelee ihmisiä, kun tämä mainonta voi olla järkevää ja asianmukaista. Sen täytyy tietysti olla sopivaa ja siistiä, mutta ei sitä niin ahtaaksi pidä vetää kuin nyt on tehty.

Mitä tulee vaalimainontaan, niin meillä Keski-Suomessa on ollut jo yli 20 vuotta puolueitten välinen sopimus, että villiä tienvarsimainontaa ei harjoiteta. Olen itse ollut siihen hyvin tyytyväinen, että meillä ei niitä (Puhemies koputtaa) meidän miestemme kuvia, vaikka komeita olemmekin, (Puhemies koputtaa) siellä tarvitse katsella ja juhannuksen aikaan viimeisiä kerätä pois.

15.32 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa puhemies! Sen ajan, kun olen täällä ollut liikennevaliokunnassa, toistakymmentä vuotta, on puhuttu näistä vaihtoehtoisista rahoitusmuodoista, mitenkä väyliä voidaan todellakin rahoittaa. Nyt tässä laissa on mukana se, että maantielain ja ratalain muutoksella mahdollistetaan nykyistä laajemmin myös talousarviorahoituksen ulkopuolisen rahoituksen käyttö tie- ja ratahankkeiden toteuttamiseksi. Mehän tiedämme, että valtiovarainministeriö on ollut tässä vastahankainen vuosikaudet, mutta olen nyt ymmärtänyt, että siellä olisi jopa myötäsukaisuutta tätä asiaa kohtaan. Mikä se malli sitten olisi, olisiko se jonkinlainen infrayhtiö, jolla olisi myös tämä tiekanta omaisuutena siellä taseessa, ja se saisi sitten lainoitusta investointipankeilta, eläkevakuutusyhtiöiltä?

Kun tässä nyt esimerkiksi tämä uusi infrapaketti esiteltiin, se on hyvä paketti sinällään, mutta sieltä jäi aika monta niin sanottua kakkoskorin hanketta toteuttamatta, muun muassa Kolmostie Pohjanmaalle ja sitten edustaja Ala-Nissilälle tärkeä Ysitie, joka yhdistää tuonne Itä-Suomeen Varsinais-Suomen. Nämäkin hankkeet varmaan voisivat sitten olla siinä vaiheessa, kun tällainen infrayhtiö on olemassa myös rahoittajana. Siinä mielessä täytyy ottaa huomioon myös, että niitten täytyy olla elinkeinojen kannalta tärkeitä. Totta kai suurissa kaupungeissa on raidehankkeita ja muita ja ne ovat rakentamisteollisuuden kannalta tärkeitä, ne ovat asuntorakentamishankkeita, mutta nimenomaan, jos ajattelemme meidän elinkeinoelämäämme, biotaloutta ja kaikkia näitä kuljetuksia, niin kyllähän nämä valtakunnan päätiet meidän on saatava parempaan kuntoon. Ruotsissa on menetelty pitkällä tähtäimellä ja siellähän niihin koreihin on uskottu. Niitä on tehty kymmeniä vuosia eikä ole sillä tavalla tehty niin kuin aikaisemmin, että seuraava hallitus pyyhkii edellisen hallituksen suunnitelmat pois.

Punkt i protokollet PR 37/2016 rd

15.35 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty varmastikin hyvää keskustelua siihen liittyen, miten erityisesti yrittäjiä nyt palvellaan ja heidän toimintaansa varsinkin harvaan asutuilla seuduilla tähän tienvarsimainontaan liittyen. Tämä on semmoinen asia, josta on tullut paljon palautetta jo vuosikausia, eikä tälle asialle voida tehdä mitään, ja on puhuttu, että EU vaikuttaa tähän niin paljon ja ei tälle mitään voida tehdä. Osana hallituksen normien purkua, nyt kun näihin asioihin on lähdetty perehtymään, asioihin todellakin voidaan vaikuttaa. Lähtökohtaisesti pitäisi ajatella niin, että ei kielletä asioita vaan mahdollistetaan ja annetaan selkeästi yrittäjille ja toimijoille selvät ohjeet siitä, miten he voivat mainostaa palveluitaan niin, että ennen kaikkea nuo meidän matkailijamme pystyvät erityisesti tuolla pohjoisessa ja Itä-Suomessa löytämään näihin matkailukohteisiin. Tämä on ollut erityinen ongelma, miten sieltä ne palvelut löydetään ja voidaan myydä asiakkaille sitten näitä palveluita.

Kaiken kaikkiaan muutenkin näissä tienvarsimainonta-asioissa on ollut myös puhetta siitä, koskeeko tämä myös sitten isoja valtateitä ja moottoriteitä. Tässä yhteydessä tätä asiaa on nyt selvitetty, että kun on tämä TEN-verkosto, vaikuttaako tämä muu EU-lainsäädäntö tähän asiaan. On syytä kyllä edetä vahvasti siihen suuntaan, että ei piilouduta EU:n selän taakse tässäkin asiassa vaan etsitään se ratkaisu niin, että tämä tienvarsimainonta myös näillä isoilla teillä on mahdollista. Tämä koskee nimenomaan näitä pitkiä selkosia ja siellä olevia yrityksiä, erityisesti matkailualan yrityksiä, joille on tärkeätä se, että kun ihminen lähtee pitkälle reissulle perheen kanssa, niin sieltä nopeasti löytyvät ne majoituspalvelut, ruokailupalvelut ja muut, mitä meillä on siellä pohjoisessa erityisesti tarjota.

Tämä on erittäin hyvä esitys hallitukselta. Kiitän tästä esityksestä.

15.37 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti esimerkkinä: Hirvaskaalla, varmasti puhemieskin tietää paikan, on ABC:n suuri mainos tienvarressa ja on Shelin mainos. Toisella puolen tietä on pikkuyrittäjägrilli. Ei ole saanut mainosta sinne laittaa, ely-keskus on kieltänyt sen. Nyt hallituksen esityksen perusteella varmasti voi tällöisen toteuttaa ja pienikin yrittäjä pääsee siinä jaloilleen. Näin me edistämme tätä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till kommunikationsutskottet.